

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Boxtel**

**Archeologisch onderzoek
plangebied De Ruiting 2b te Esch
gemeente Boxtel**

**Inventariserend Veldonderzoek
door middel van (aanvullende) proefsleuven
Sweco Archeologische Rapporten 2451**

SWECO
(definitieve versie rapport)

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller	██████████	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO / Erfgoed	07-09-2021	R
Controle	██████████	senior archeoloog, gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO / Erfgoed	07-09-2021	SM
Controle gemeente Boxtel	██████████	medewerker Erfgoed gemeente Boxtel	07-09-2021	HR

1 Inleiding

In opdracht van *Ruimte voor Ruimte* heeft Sweco in juni 2021 een aanvullend proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ter plaatse van De Ruiting 2b te Esch. Het gehele plangebied gaat heringericht worden; er komen 6 woonpercelen met daar tussenin weidepercelen. De O.-kant van het terrein wordt ingericht als natuurlijk grasland en bos, maar hiervoor zal ook grondverzet plaatsvinden en zullen bomen worden aangeplant. De voorgenomen ingrepen zullen naar verwachting tot in relevante archeologische niveaus reiken. De ontwikkeling vindt deels plaats binnen AMK-terrein 4.173, een *terrein van hoge archeologische waarde*. In het verleden zijn hier vondsten gedaan uit de Romeinse Tijd. Bij eerder uitgevoerd proefsleuvenonderzoek, deels met een doorstart naar opgraven, zijn in het N. deel van het plangebied bewoningssporen aangetroffen uit de Romeinse Tijd. In het Z. deel van het plangebied zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek 2019 geen Romeinse bewoningsresten aangetroffen.

Onderhavige onderzoekslocatie (2021) valt binnen *deelgebied 4*. Aanleiding voor dit aanvullend onderzoek is dat in 2019 op deze locatie aan de Z.-zijde van het onderzoeksgebied een groot gronddepot lag. Hierdoor kon de geplande proefsleuf niet in zijn geheel volgens het originele puttenplan aangelegd worden. Er was toen voor gekozen om de sleuf op te splitsen in drie kortere sleuven naast elkaar. Mede vanwege nieuwe inzichten in de mogelijke archeologische situatie in het gebied, is door bevoegde overheid besloten dat het noodzakelijk was om alsnog de proefsleuf aan de Z.-zijde aan te leggen, met aanvullend een kruisende sleuf.

De gemeente Boxtel is - als bevoegde overheid - nu gevraagd het rapport over het uitgevoerde onderzoek te beoordelen en een selectieadvies op te stellen. Het rapport is daartoe voorgelegd aan de afdeling SO/Erfgoed van de gemeente 's-Hertogenbosch.

2 Archeologisch onderzoek

Sweco heeft het onderzoek in juni 2021 uitgevoerd en het volgend rapport opgesteld:

Ouwerkerk L.P., 2021: Archeologisch onderzoek plangebied De Ruiting 2b te Esch, gemeente Boxtel - Inventariserend Veldonderzoek door middel van (aanvullende) proefsleuven - Sweco Archeologische Rapporten 2451 - definitieve versie D1, 3 september 2021.

Eerder was de conceptversie (C1, 27 augustus 2021) van dit rapport beoordeeld; daarbij waren enkele op- en aanmerkingen geplaatst die in deze definitieve versie in voldoende mate zijn verwerkt, zie 3 *Beoordeling*.

2.1 Doel onderzoek en onderzoeksmethode

De aanvullende proefsleuven liggen in het ZW van het plangebied. Het onderzoek heeft tot doel het opsporen van archeologische vindplaatsen en het vaststellen van de archeologische waarde en behoudenswaardigheid van het terrein en die eventuele vindplaatsen. Er dienden 10 primaire onderzoeksvragen beantwoord te worden. Het betrof een onderzoek conform KNA v. 4.1, protocol 4003. Zie voor het overige het rapport van Sweco.

2.2 Resultaten en conclusie onderzoek (verkort)

Het veldwerk is uitgevoerd op 9 juni 2021. De eerste sleuf, WP 13, sloot aan op de WP 8 Oost die in 2019 was aangelegd; de nieuwe sleuf werd ca. 30 m lang en 4 m breed. Aanvullend hierop was een dwarssleuf (WP 14) gepland om de intactheid van de bodem en de aanwezigheid van archeologische sporen aan te tonen; deze sleuf is uiteindelijk ca. 20 m lang (en 4 m breed) geworden. In overleg met de adviseur van de bevoegde overheid werd de tweede sleuf geplaatst ten O. van de eerste sleuf en schuin richting het ZO gepland. Dit leek de meest geschikte zoeklocatie voor sporen, aangezien hier de bodem het meest intact leek.

In totaal zijn er 5 spoornummers uitgedeeld. Na couperen bleek het echter steeds te gaan om ofwel uitloging door wortels, mollen of natuurlijke verstoringen. Er zijn alleen recente verstoringen aangetroffen: kuilen en mechanisch gegraven greppels. In deze greppels waren nog duidelijk de afdrucken van machinaal graafwerk zichtbaar. Er zijn slechts 2 fragmenten aardewerk aangetroffen: één in het verstoorte pakket onder de bouwvoor en één in een recente verstoring. Het gaat om aardewerk uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd.

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn dus geen sporen of behoudenswaardige vondsten aangetroffen. Op basis hiervan kan worden vastgesteld dat er ter plekke van het ZW deel van het plangebied geen archeologische waarden *in situ* aanwezig zijn. Er is derhalve geen sprake van een archeologische vindplaats in dit deelgebied 4.

Tot slot is in § 5.3 *Slotevaluatie* een overzicht gegeven van de door Sweco binnen het gehele plangebied sinds 2019 uitgevoerde onderzoeken: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen. Er werd geconcludeerd dat binnen delen van het plangebied een deels intacte bodemopbouw aanwezig was: een plaggendeek van wisselende dikte met daaronder een restant van een podzolbodem (B/C-horizont). Naar aanleiding hiervan werd later in 2019 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Daaruit bleek dat in de N. proefsleuven relatief veel sporen voorkwamen. In de andere sleuven bleken veel verstoringen aanwezig en zijn weinig sporen aangetroffen. Op basis van dit onderzoek is in juni 2020 in het N. deel van het plangebied een opgraving uitgevoerd. De opgraving heeft veel sporen opgeleverd, in het bijzonder paalkuilen, een waterbassin met daarin Romeinse dakpannen en Importaardewerk, greppels e.d. Van dat onderzoek is inmiddels een evaluatierapport verschenen; verdere uitwerking van al het onderzoek zal worden gerapporteerd in een eindrapport dat zo snel mogelijk na uitwerking van de vondsten en monsters zal worden samengesteld.

Onder andere op basis hiervan en na heroverweging door de bevoegde overheid, werd besloten om toch de ZW sleuf (WP 8) alsnog door te zetten naar het Z. om meer duidelijkheid te krijgen over de mate van verstoring in deze zone. Dit onderzoek is bij deze afgerond, er zijn in deze zone geen archeologische waarden aanwezig of nog te verwachten.

Hiermee is het archeologisch onderzoek voor het gehele plangebied afgesloten, zolang er geen grote wijzigingen in de bestemming en inrichting plaatsvinden. Verder onderzoek is niet noodzakelijk. Voor de niet onderzochte delen van het plangebied blijft de dubbelbestemming *Waarde-Archeologie* van kracht; indien hier in de toekomst bodemingrepen gaan plaatsvinden, zal opnieuw onderzoek plaats moeten vinden. Op de kaart in *bijlage 4* zijn alle zones die zijn onderzocht, aangegeven; ook zijn de zones aangegeven die de dubbelbestemming *Waarde-Archeologie* zullen behouden. In totaal is van de 14.079,2 m² 1.409 m² door middel van proefsleuven onderzocht; ca. 10 % van het onderzoeksgebied; daarnaast is in het N. van het plangebied ook nog eens 2.087 m² opgegraven.

2.3 Advies Sweco

Tijdens het onderzoek zijn geen (behoudenswaardige) archeologische resten aangetroffen. Het advies is daarom om geen vervolgonderzoek uit te voeren en ook dit deel van het plangebied De Ruiting vrij te geven voor ontwikkeling.

In zijn algemeenheid blijft gelden dat indien bij de uitvoering van werkzaamheden in vrijgegeven gebieden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, conform art. 5.10 van de Erfgoedwet melding van de desbetreffende vondsten bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht is.

3 Beoordeling rapport namens/door de Gemeente Boxtel

Het rapport van Sweco voldoet aan de huidige wet- en regelgeving en is verder goed en volledig opgesteld. Het maakt een advies en een besluit in dezen mogelijk. Het rapport kan ook worden goedgekeurd.

3.1 Selectieadvies Gemeente Boxtel

Gezien het voorgaande kan de gemeente nu instemmen met de inhoud van het rapport van Sweco.

De gemeente neemt dan ook het advies van Sweco over om binnen deelgebied 4 geen nader onderzoek noodzakelijk te achten en ook dit deel van het plangebied De Ruiting vrij te geven voor ontwikkeling. Voor de niet onderzochte delen van het plangebied blijft de dubbelbestemming *Waarde-Archeologie* van kracht; indien hier in de toekomst bodemingrepen gaan plaatsvinden, zal opnieuw onderzoek plaats moeten vinden.

Verder neemt de gemeente ook het advies over aangaande het mogelijk alsnog - *en te allen tijde* - kunnen voorkomen van zogenaamde 'toevalsvondsten' en de wettelijk gezien juiste wijze van omgang daarmee:

In zijn algemeenheid blijft gelden dat indien bij de uitvoering van werkzaamheden in vrijgegeven gebieden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, conform art. 5.10 van de Erfgoedwet melding van de desbetreffende vondsten bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht is. In de praktijk kan het beste direct melding worden gedaan bij de gemeente als bevoegde overheid.

Het rapport is bij dezen goedgekeurd en deze versie van het rapport zal dan ook *procedureel* worden vastgesteld.